

งานก่อสร้างระบบชลประทาน ที่หมูแต่ไม่หมู

ส.ช.ชาย ทอหวน
ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 8

ตั้งแต่จำความได้ ก็รู้จักคำว่า “ชลประทาน” แล้ว จะเพราะอะไรก็ช่างเถอะ! เมื่อพูดถึงงานชลประทาน สมัยก่อนคนส่วนมากจะคิดถึงหรือรู้จักแต่การส่งน้ำเข้านาหรือพื้นที่เพาะปลูกเมื่อถึงฤดูหว่านดำหรือทำนา ระบายน้ำออกจากทุ่งนาเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งดูจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องงานก่อสร้างหรืออื่น ๆ เลย เออแล้วไป

งานก่อสร้างระบบชลประทาน โดยรวมหมายถึง การก่อสร้างเขื่อนหัวงานและอาคารประกอบพร้อมระบบส่งน้ำและระบบระบายน้ำ ปัจจุบันไม่แน่ใจ ในที่นี้ “งานก่อสร้างระบบชลประทานที่หมูแต่ไม่หมู” จะพูดหรือเขียนถึงเฉพาะงานการส่งน้ำคลองชลประทาน ซึ่งมีทั้งคลองส่งน้ำและคลองระบายน้ำแบบหรือระบบเปิด เท่านั้น

งานก่อสร้างคลองชลประทานระบบเปิด คือไม่ปิด หรือไม่ใช่ท่อฝังดิน การไหลของน้ำอาศัยแรงโน้มถ่วงเท่านั้น ส่วนใหญ่จะก่อสร้างในพื้นที่ที่เป็นที่ราบ เพราะก่อสร้างได้ง่ายกว่า (เริ่มต้นด้วยง่ายก็หมูนะซี) และประหยัดเงินงบประมาณ ที่ว่านั้นก็คือ คลองขุดต่าง ๆ (ถึงถมก่อนก็ต้องขุดออกอยู่ดี ฮ่า) ที่ไม่ใช่เป็นคลองธรรมชาติดั้งเดิม มีขนาดแน่นอน มีอาคารบังคับน้ำ

ที่เราเห็นอยู่โดยทั่วไป ๆ ในทุกภาคนั่นเอง มีทั้งคลองดิน คลองตาด มองดูก็ไม่เห็นจะมีอะไร น่าสนใจหรือแปลกพิสดาร ฉะนั้นการก่อสร้างคงจะหมูและง่ายยิ่งกว่าปอกกล้วยเข้าปาก เออ ถ้าใครคิดอย่างนั้น เราขอและขอบคุณ !

เข้าเรื่อง งานก่อสร้างระบบชลประทาน มีทั้งดำเนินการเองและจ้างเหมาที่ผู้เขียนกลัว คืองานจ้างเหมา เพราะไม่ได้ทำเอง ? ฮ่า เมื่อกลัวก็จะขอฟุดถึงเฉพาะงานจ้างเหมาเท่านั้นนะคนดี เอาละเรามาดูกันว่ามันจะง่ายและหมูจริงฮะป่าว

เรื่องหมู ๆ ที่เกิดขึ้นจากผู้คนหรืองานที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างในสนามนั้นมีอะไรบ้าง จะเริ่มต้นหลังจากที่ได้ผู้รับจ้างแล้ว เพราะก่อนหน้านี้มันไม่เกี่ยว ฮ่า จะเขียนถึงในภาพกว้าง ๆ เท่าที่พอนึกออกและเอาพอสังเขปนะ เพราะผู้เขียนเองก็มีประสบการณ์จำกัด คงไม่ว่ากัน เขินขมได้

หลังจากเซ็นสัญญาหรือลงนามทำข้อผูกพันแล้ว ทุกคนที่เกี่ยวข้องจะถูกร้อยรัดให้ มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ในการทำงานที่มีทั้งเหมือนและต่างกัน

ผู้ว่าจ้าง

- ระยะเวลาต่าง ๆ ที่กำหนดในสัญญา ต้องบริหารจัดการให้เป็นไปตามนั้นให้ได้ เออคงไม่ยากเท่าไร
- ส่งมอบหมวดหลักฐาน (BM.) ให้ผู้รับจ้างจะอ้างอิงของใคร อยู่ที่ไหน และเพราะอะไรถึงใช้ ต้องตอบได้ เขียนให้มันดูน่ากลัวเข้าไว้จะได้ไม่หมู ฮ่า
- ส่งมอบพื้นที่ที่ต้องใช้ในการก่อสร้างฯ ถ้าส่งได้ไม่ครบ ไม่เป็นไร เพราะ
 1. เราไม่ได้เป็นคนรังวัดจัดหา เขาทำครบ เราก็ส่งครบ ไม่ครบเราก็รอ
 2. ถ้าต้องการให้เร็วขึ้นก็ขอออกพระราชกฤษฎีกาเวนคืน แต่ว่าจะเร็วทันการหรือไม่นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง
 3. ออกพระราชกฤษฎีกาเวนคืนแล้วยังไม่ได้อีก (อาจมีปัจจัยอื่นมาขัดขวางทำให้ขัดข้อง !) ก็ออกเพิ่มเข้าไปอีก เป็นเวนคืนเร่งด่วน แฮ่ม เห็นมะ ไม่ยาก

4. งบประมาณที่จะจ่ายค่าเวนคืนไม่พอ เพราะต้องแบ่ง ๆ กันจ่ายในหลายโครงการ ก็ไม่เป็นไร เราไม่ใช่เจ้าของงบประมาณนี้มา รอปีต่อ ๆ ไป!
5. สามารถแก้ขัดด้วยการทำหนังสือขอใช้ที่ดินก่อนจากเจ้าของที่ดิน
6. สุดท้ายทำอะไรไม่ได้ ก็ขอร้องให้ผู้รับจ้างเข้าปฏิบัติงานก่อสร้างในที่ดินที่ไม่มีปัญหาดังกล่าวมาก่อน

สุดท้าย (อีกที) จริง ๆ ทำงานจนเสร็จ แต่เจ้าของที่ดิน (ส่วนมากจะเป็นของรัฐ) ยังไม่อนุญาต หรือจัดหาที่ดิน (โดยกรมฯ) ยังไม่เรียบร้อย ก็มีให้เห็นเยอะไป ไม่เห็นใครเป็นอะไร หมุมมาก ไม่ต้องกลัว แฮ่ม

- การประชาสัมพันธ์โครงการ สมัยก่อนไม่มีกำหนดไว้ แต่พวกเราก็ทำกันโดยปริยายอยู่แล้ว แต่สมัยนี้กำหนด เพราะประชาชนเป็นใหญ่ในแผ่นดิน ผู้มีส่วนได้เสียต้องรับรู้ และมีส่วนร่วม ชี้ให้ราษฎรที่ได้รับผลกระทบเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับมากกว่าที่เสียไปบ้าง เขาเห็นด้วยก็โชคดี ไม่เห็นด้วย เอาละซี เกอะไม่เป็นไป เราก็ทำตามความต้องการของเขา เช่น ย้ายแนวใหม่หรือไม่ ต้องทำขอยกเลิกไปตามเรื่อง แต่ว่ามันสมควรหรือไม่สมควรไม่รู้ แฮะ เห็นมะ หมูจะตาย!

ผู้รับจ้าง

- งานแรกเลย ส่งแผนงาน-เครื่องจักร เครื่องมือที่ใช้-บุคลากร ตามกำหนด (ส่วนมากก็ตามกำหนดของผู้รับจ้างเอง) และเกือบทั้งหมดที่ได้สัมพัทธ์ ผิดทั้งนั้นแล้วท่านรู้ไหม นั่นนะผู้รับจ้างมันใช้เราเต็ม ๆ เพื่อให้เราเร็ว (ผู้ว่าจ้าง) ก็ต้องแก้ไขให้แทน อย่างดีก็เรียกมาอธิบายแล้วส่งให้ไปแก้ไขส่งกลับมาใหม่ เล่นไม่ยาก

- ผลสำรวจ ผู้รับจ้างต้องทำการสำรวจระยะทางและระดับต่าง ๆ ร่วมกับผู้ว่าจ้าง เพื่อนำไปตรวจสอบกับแบบที่ใช้ก่อสร้าง ทำใหม่ ที่เจอไม่ทำหรอก มักจะใช้ผลสำรวจของผู้ว่าจ้างที่ (อาจจะ) ทำไว้แล้ว ง่ายดี ถ้าไม่ได้ประพุดิแบบที่ผู้เขียนว่า โอ โขคดีของกรมฯ

- อันแรกเลย ดูที่มาที่ไปของผู้รับจ้างก่อน โดยปกติทุกบริษัททุกคนอยากได้งานทำกันทั้งนั้น ถ้าตกลง (ฮิ้ว) กันได้ก็ดีไป ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็เสนอตัดราคา (กลาง) ลงมาที่เราู้ และเรียกกันติดปากว่า “พิน” นั่นแหละ ถ้าได้ผู้รับจ้างประเภทพนักงานมา ทีนี้ละงานเข้าพวก กรรมการทั้งหลายในสนามละ !

ก่อสร้าง

การก่อสร้างเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้รับจ้างและคนของผู้ว่าจ้างในสนามอย่างใกล้ชิด ชนิดไปไหนต้องไปด้วยกัน ยกตัวอย่าง เช่น การก่อสร้างท่อลอด เพราะอะไรตามมา

- ผู้รับจ้างจะขุดบ่อก่อสร้าง จะต้องขออนุญาต โดยมีขอบเขต (Culvert) ขนาดถูกต้องเหมาะสมกับงานจะทำกี่วัน ใช้เครื่องจักรอะไรบ้าง ผู้ว่าจ้างก็มาตรวจสอบ (หรือเปล่าไม่รู้) ถ้าถูกต้องก็อนุญาต จึงดำเนินการได้ สรุปก็อนุญาตซะก็หมดเรื่อง ง่ายอีกแล้ว

- ส่งตัวอย่างวัสดุทดสอบคุณสมบัติ ความจริงในสัญญาได้กำหนดไว้แล้ว ว่าต้องส่งอะไรบ้าง และเมื่อไร เท่าที่พบ ยังไม่ทำหรือใช้ก็ไม่ส่ง จึงนำมาเขียนไว้ตรงนี้ ท่านทราบไหม (ผมว่าทราบนะ) วัสดุที่ส่งกับวัสดุที่ใช้จริง มีคุณภาพหรือคุณสมบัติเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับผู้ควบคุมงานจะเป็นผู้ตัดสินใจ จะทำอย่างไรดี ถ้าคุณสมบัติมันต่างกัน!

- งานคอนกรีต โดยเฉพาะคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่อนที่ผู้รับจ้างจะเท ลองถามตัวเองซิ (ผู้ว่าจ้างทั้งหลาย) ท่านเคยเข้าไปตรวจแบบวัดความกว้าง ความหนา ขนาดและระยะห่างของเหล็กเสริมต่าง ๆ รวมทั้งการผูกเหล็กบ้างหรือไม่ หรือเพียงแค่ดู ๆ กะด้วยสายตาอยู่ห่าง ๆ ก็พอแล้ว ท่านคงมีคำตอบอยู่ในใจ แล้วซินะ

- งานก่อสร้างส่วนอื่น ๆ ของอาคารท่อลอดดังกล่าว ต้องทำตามแบบคำว่า ตามแผนมีอะไรบ้าง อนุญาตให้ผิดพลาดได้เท่าไร ท่านผู้ควบคุมต้องอยู่หน้างานตลอดเวลา ถ้าผู้รับจ้างไม่ทำตามแบบ เช่น ลดขนาดลงบ้าง ฯลฯ จะทำอย่างไร สั่งซื้อ ? ถ้าเป็นงานอยู่ใต้ดินได้น้ำ ปล่อยเลยตามเลย? ไข่มะ หมู ๆ

- การทำงานของผู้รับจ้าง ซึ่งโดยปกติแล้ว การทำธุรกิจ ต้องการกำไร อยากเสียน้อยได้มาก ยิ่งได้กำไรมากยิ่งดี ถือว่ามีฝีมือ แล้วถ้าเป็นผู้รับจ้างที่พินงานมาล่ะ อย่าวว่าแต่หันหลังให้เลย แคะพริบตาก็แยแล้ว แล้วถ้าทำพร้อม ๆ กันหลายจุด ท่านจะรับมือหรือมีวิธีการควบคุมตรวจสอบอย่างไร อันนี้คง (จะ) ไม่หุ้ หรือหุ้มน้อยหน่อย
- เรื่องผู้รับจ้างไม่ทำงาน อาจจะเป็นเพราะยังมีเวลาเลยไปทำที่อื่น (ที่เหลือเวลาน้อย) ก่อน หรือขาดสภาพคล่อง หรือเหตุผลอีกร้อยแปด ทำให้ผลงานต่ำกว่าแผน ไม่สามารถเบิกเงินค่างาน แล้วเราจะทำอย่างไร ท่านว่าแบบนี้ผู้บังคับบัญชาจะชื่นชมท่านไหม

แบบก่อสร้าง

แบบก่อสร้างต่าง ๆ ออกมาเรียบร้อยแล้ว ก็สร้างไปตามแบบ เอมามาพูดอีกทำไมให้มากเรื่อง เรื่องแบบนี้บางทีมากเรื่องหนึ่ง ดีกว่าน้อยเรื่องหนึ่งก็เป็นได้นะจะบอกให้

- แบบที่กว่าจะเอามาก่อสร้าง เปรียบเทียบเวลาแล้ว พอพูดได้ว่าออกแบบไว้ตั้งแต่ปีมะโว้ ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าปีอะไร เมื่อสภาพภูมิประเทศเปลี่ยนไป ความเจริญเข้ามา อาคารบ้านเรือนผุดอย่างกับดอกเห็ด อย่างนี้เป็นต้น (ไม่ใช่ปลาย) แบบที่ออกไว้ ถ้าไม่ต้องแก้ไข แสดงว่าคนออกแบบมีญาณวิเศษรู้ล่วงหน้าแน่นอนอีก! เมื่อไม่ถูกต้องก็ต้องมีการออกแบบแก้ไขเพิ่มเติม จะรู้ว่ามีอะไรบ้าง ก็ต้องสำรวจตลอดแนวคลอง เช่น ตัดผ่านถนน คู่อ่อนน้ำใหม่ เป็นต้น อันนี้คงไม่ยากเท่าไร หุ้ไปอีกเรื่องหนึ่งแล้ว

- แบบที่แก้ไขเสร็จ ต้องนำมาคิดปริมาณงานใหม่ คิดราคาใหม่ ตกลงราคาใหม่ ขอแก้ไขสัญญา บางโครงการอาจมีการตัดงานออก เพราะไม่สามารถดำเนินการได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้มีงานเพิ่มและต้องเร่งรีบดำเนินการ ท่านรู้วิธีการ ขั้นตอนที่ถูกต้อง รวดเร็ว หรือไม่

- พอแล้วเรื่องแบบนี้เขียนไม่ออกงะ

บุคลการ

ท่านว่าสำคัญก็สำคัญ ถ้าว่าไม่สำคัญนั้นเรื่องของท่าน แฮ่ม

- ผู้รับจ้าง ถ้าเป็นบริษัทใหญ่ ๆ มีชื่อเสียง เคยผ่านงานต่าง ๆ มากมาย บุคลการพวกเขา สรรพคุณ คับแก้ว คงไม่ต้องพูดถึง แต่โดยทั่ว ๆ ไปที่เห็นและเป็นอยู่ หาเก่งไม่เจอ ถ้าเจอแสดงว่าเราเฮง เกะพุดมากไปก็เท่านั้น เพราะคนของเราผู้ว่าจ้างเป็นผู้ควบคุมกำกับ

- ผู้ว่าจ้าง ก็มีคณะกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงาน คุณสมบัติที่ควรมี

1. มีความรู้ มีประสบการณ์ จะมีได้ก็ต้องผ่านงานมาพอสมควร เรียนมาสูง แต่ไม่มีประสบการณ์ ก็ป่วยการ เป็นเพียงแต่เรียนอยู่ชั้นบนบนเท่านั้น
2. มีความกระตือรือร้น สนใจในงานอยู่กับงานที่ตนเองรับผิดชอบตลอดเวลา
3. วิเคราะห์ปัญหา ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาได้ กล้าตัดสินใจในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนอย่างมีหลักเกณฑ์
4. เสียสละหรือมีเวลาให้กับงานที่ทำ จนกว่าจะแล้วเสร็จ
5. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ที่นับได้มีเท่านี้ ถ้าท่านนึกได้มากกว่านี้ช่วยโทรบอกด้วย ฮ่า

ทำไมหรือ

ก็ลองหันมาดูบุคลการรอยต่อของท่าน คนลักษณะนี้มีมาน้อยเท่าไร บางท่านอาจแย้งว่า มีมาก ดีด้วย เพราะงานที่ผ่านมาเสร็จสมบูรณ์อย่างดีมากมาย เออจริงแฮะ ฉะนั้น หมูอีกแล้วจ้า

แต่ที่น่กลัวที่สุดคือ คนของผู้ว่าจ้างไปรับเหมาช่วงงานของผู้รับจ้างมาทำเสียเอง สาธุ ขออย่าให้มี

ที่เขียนมาจะเห็นว่า หมู ๆ ทั้งนั้น แต่ถ้าต้องการให้เสร็จแบบไม่มีปัญหา อุปสรรค และความเดือดร้อน ของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ท่านว่า มันหมูไหม สำหรับผม ไม่หมูครับ

สวัสดี

